

Sygn. akt I UK 14/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania A.Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej A.Ś. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 3 lutego 2016 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 14 października 2015 r., w której organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona posiada na dzień wydania decyzji za okres od stycznia 2013 r. do marca 2014 r. zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 9.854,31 zł, wraz z odsetkami w wysokości 1.870 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 3.931,11 zł, wraz z odsetkami w wysokości 745 zł oraz na Fundusz Pracy w kwocie 782,58 zł, wraz z odsetkami w wysokości 141 zł.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczona prowadziła w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą w postaci salonu kosmetycznego i z tego tytułu za okres

od 1 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2012 r. dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. W dniu 11 lutego 2013 r. wystąpiła do organu rentowego o ustalenie ustawodawstwa słowackiego jako właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych. Prawomocną decyzją z dnia 24 lipca 2014 r. organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, podlega od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2014 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Nie podlegała natomiast w tym okresie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, gdyż nie zadeklarowała i nie opłaciła składek na to ubezpieczenie. W konsekwencji powyższego w dniu 14 października 2015 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd drugiej instancji podniósł, że poza sporem było, iż ubezpieczona w okresie od stycznia 2013 r. do marca 2014 r. prowadziła działalność gospodarczą na terenie Polski i nie zgłaszała w tym czasie wniosku o jej zawieszenie, stosownie zatem do treści art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), dlatego podlegała w tym okresie obowiązkowo polskim ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Kwestia ta została przesądzona prawomocną decyzją z 24 lipca 2014 r., od której ubezpieczona nie wniosła odwołania. Konsekwencją ustalenia podlegania w spornym okresie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski było wydanie kolejnej decyzji wymierzającej wysokość należnych składek na te ubezpieczenia.

W skardze kasacyjnej ubezpieczona zarzuciła naruszenie art. 288 akapitu 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 11 ust. 1 i ust. 3 lit. a oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 200 z 7 czerwca 2004 r., s. 1), art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 oraz art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także art. 1 ust. 2 lit. c, art. 2 pkt 2, art. 5, art. 6 i art. 16 „rozporządzenia wykonawczego”.

We wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca

podniosła, że „skarga ta jest oczywiście uzasadniona w związku z licznymi naruszeniami przepisów postępowania mającymi wpływ na treść wydanego wyroku, a także błędną wykładnią i niewłaściwym zastosowaniem licznych przepisów prawa materialnego, co stanowiło jednocześnie rażące naruszenie prawa unijnego i co zostało jednoznacznie potwierdzone przez Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12 oraz z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13”. Dodatkowo powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (lub potrzebę wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości): „1/ czy art. 16 ust. 4 w związku z art. 2 ust. 2 i punktem 10 preambuły rozporządzenia wykonawczego należy rozumieć w ten sposób, że na instytucji miejsca zamieszkania ciąży obowiązek zwrócenia się do instytucji właściwej państwa członkowskiego, w której osoba informująca wykonuje pracę najemną, w celu wyjaśnienia wątpliwości, czy osoba rzeczywiście została zgłoszona do ubezpieczeń w kraju wykonywania pracy najemnej i posiada ważny tytuł do ubezpieczeń społecznych w tym innym państwie członkowskim?, 2/ czy art. 5 rozporządzenia wykonawczego należy rozumieć w ten sposób, że instytucja państwa zamieszkania nie może skutecznie podważyć wydanego przez instytucję innego państwa członkowskiego dokumentu potwierdzającego zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego w tym innym państwie członkowskim?, 3/ czy w sytuacji, w której instytucja miejsca zamieszkania ustala w sposób prawidłowy ustawodawstwo tymczasowe, wbrew posiadanemu przez ubezpieczonego ważnego zgłoszenia do ubezpieczeń w innym państwie członkowskim będącym państwem wykonywania pracy najemnej, to czy instytucja miejsca zamieszkania nie powinna w myśl art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego powziąć uzasadnionych wątpliwości co do takiej sytuacji prawnej, w szczególności gdy brak jest w sprawie stosownego materiału dowodowego, a między instytucjami właściwymi nie nawiązano należytej współpracy, to czy te rozbieżności pomiędzy stanowiskiem instytucji miejsca zamieszkania ustalającej ustawodawstwo tymczasowe oraz brakiem kontaktu ze strony instytucji miejsca świadczenia pracy najemnej, przy równoczesnym ważnym zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w państwie wykonywania pracy nie powinno prowadzić do uskutecznienia w pełnym zakresie procedury dialogu i koncyliacji określonej tak w art. 6 jak i art. 16

rozporządzenia wykonawczego?”.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy przez stwierdzenie, że skarżąca nie była zobowiązana do opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w spornym okresie z uwagi na zatrudnienie w innym państwie członkowskim na podstawie umowy o pracę i wykonywanie pracy najemnej na terenie tego innego państwa członkowskiego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji albo o uchylenie wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji oraz uchylenie decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, jak również o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, złożoną po terminie, wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej opiera na przesłankach przedsądu określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Odnosząc się do sformułowanych przez skarżącą istotnych zagadnień prawnych, Sąd Najwyższy uznał, że nie spełniają one kryteriów i wymogów przewidzianych dla tej przesłanki przedsądu już dlatego, że sformułowane w nich problemy uzyskały już wyjaśnienie w orzecznictwie najwyższej instancji sądowej. W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) ani potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy w kwestii sformułowanego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów prawa zajął już stanowisko we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tych poglądów (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02,

OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W utrwalonym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyjaśnił przebieg procedury ustalania ustawodawstwa właściwego według powołanych w skardze przepisów prawa unijnego (por. wyroki z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 103/12 (OSNP 2013 nr 19-20, poz. 238; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47; z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, LEX nr 1977828, a przede wszystkim w wyroku z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13 (OSNP 2016 nr 1, poz. 13). Według tych judykatów, niepotwierdzenie ubezpieczenia przez instytucję ubezpieczeń społecznych innego państwa, w którym świadczona jest sporna praca marginalna, wiąże polskie organy ubezpieczeń społecznych. W przedmiotowej sprawie słowacka instytucja ubezpieczeń społecznych potwierdziła uzyskanie informacji o podleganiu skarżącej polskim ubezpieczeniom społecznym „i nie wniosła sprzeciwu w tym zakresie”, tj. o braku podstaw i uzasadnienia do podlegania jej słowackiemu ustawodawstwu z tytułu deklaracji o wykonywaniu ewidentnie marginalnego zatrudnienia na terenie Słowacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, LEX nr 2306376 oraz z dnia 10 maja 2017 r., I UK 456/16, niepublikowane). W konsekwencji tej uzasadnionej linii orzeczniczej nie ma potrzeby powielania utrwalonej argumentacji sądowej, co oznaczało, że nie występują rozbieżności w orzecznictwie sądowym ani potrzeba dalszej wykładni materialnoprawnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia.

Ponadto w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku prawidłowo wykazano, że odwołanie ubezpieczonej zmierzało w istocie rzeczy do podważenia prawomocnej decyzji ZUS, od której skarżąca nie wniosła odwołania i która nie była przedmiotem weryfikowanego postępowania w sprawie wymiarowej. Skoro w niezaskarżonej decyzji ustalono obowiązek podlegania ubezpieczonej polskiemu ustawodawstwu ubezpieczeń społecznych, to tego ustalenia skarżąca nie może skutecznie zwalczać w odwołaniu od decyzji o wymiarze zaległych składek na krajowe ubezpieczenie społeczne. Ponadto oczywiście marginalny charakter słowackiego zatrudnienia w charakterze „promotora usług i produktów” w sposób ewidentnie bezpodstawny zmierzał do obejścia przepisów polskiego prawa ubezpieczeń społecznych, co nie zasługuje na ochronę jurysdykcyjną.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na

podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez orzekania o wniosku pozwanego o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, który był zawarty w spóźnionej odpowiedzi na skargę wniesionej po terminie na jej udzielenie, o którym mowa w art. 398⁷ § 1 k.p.c.

as